

Padělký „skupiny P“ – výzkum ukončen (1)

O mimořádně rozsáhlém a pestrém souboru těchto padělků jsem psal ve Filatelii už několikrát (např. F2/2007). Jejich výzkum probíhal postupně a sběratelé se s jeho výsledky mohli seznámit nejen v našem časopisu, ale i na výstavě KF 00-65 Apollofila v Poštovním muzeu v roce 2010-11. Nyní se mi studium podařilo uzavřít a jeho závěry jsem se rozhodl představit na přednášce, která proběhla letos 11. června. Krátce před ní jsem dostal zajímavý mail, který naše poznání v této věci nečekaným způsobem rozšířil.

FRANTIŠEK BENEŠ

Poslal mi jej badatel Josef Chudoba, předseda KF 04-01 v Liberci a autor řady odborných textů otištěných v našem časopisu. Nyní dokončuje bibliografickou databázi článků o poštovních známkách z období ČSR I, kterou Pofis chystá vydat jako další díl Monografie. Jde o dílo obsáhlé a velmi užitečné, jak si hned ukážeme na našem případě. Díky němu mě totiž jeho autor mohl upozornit, že o některých ze zkoumaných padělků uveřejnil už v roce 1992 ve Filatelii slovenský znalec S. Šablátúra seriál pěti článků, z nich poslední v podobě otevřeného dopisu, v němž jmenovitě oslovil jejich distributora. Ten pak v roce následujícím - opět formou otevřeného dopisu - ve Filatelii odpověděl.

Tato zjištění doplňují naše znalosti o vývoji a poznání celé věci a konkretizují padělatelskou dílnu: Šablátúrou oslovený distributor byl totiž ve skutečnosti i padělatelem, jak se po jeho úmrtí ukázalo v souvislosti s prodejem jeho filatelistické pozůstalosti. Byly v ní

obsaženy i rozpracované a pokažené padělký, pocházející z různých fází výroby, výsledky neúspěšných pokusů a další podklady a materiály, které nyní postupně popíšeme a ukážeme.

V předchozích článcích jsem napsal, že jméno padělatele je mi známo, že jej však nezveřejňuji s ohledem na jeho rodinu (ta se jmenuje stejně), která o těchto aktivitách nevěděla a ochotně mi poskytla všechny materiály ke studiu. Proto jsem zvolil název Padělký skupiny „P“, přičemž „P“ je prvním písmenem názvu města, v němž padělatel žil.

Nyní se tedy díky J. Chudobovi ukázalo, že jméno padělatele i místo jeho působení bylo známo a zveřejněno už před dvěma desítkami let. Na mém původním postoji – s ohledem na citované důvody – to nic nemění a pro padělký budu nadále používat už zavedené označení. Čtenáři se však s pravým stavem věcí mohou seznámit díky těm dvě desítky let starým článkům, které nyní na úvod zamýšleného seriálu přetiskujeme.

POKRAČOVÁNÍ

Opět sa veselo falšuje (I.)

Nezná revolúcia neuvolnila vzťahy iba v politickej oblasti, ale aj vo filatelii. Ešte pred niekoľkými rokmi jurymani zakazovali vystavovať akékoľvek materiály z rokov 1939–1945, najmä Slovenského štátu a Protektorátu Čechy a Morava. Ak sa v nejakom námetovom exponáte zjavilo niečo z tejto oblasti, vystavovatelia, resp. výstavné výbory to museli z exponátu ihneď odstrániť, alebo sa to muselo prekryť papierom. (Pochopiteľne, záležalo na benevolencii jurymanov.) Známkové materiály z tejto oblasti neboli ani drahé. Dnes, keď sa zberatelia už nemusia báť, že ich postihnú kádrové opatrenia alebo trest jurymanov, začala sa zbierať a vystavovať aj táto roky zakázaná známková oblasť a ceny začali stúpať.

Prečo o tom píšem? Preto, lebo za posledné dva roky, keď známky Slovenského štátu začali získavať na obľubu, zjavili sa ľudia, ktorí chcú z toho ťažiť. Ako? Falšovaním!

V minulom roku som dostal z viacerých miest na skúšanie známkové materiály, ktoré sú falšované. Medzi zberateľmi sú obľúbené čiernotlačce, ako aj skúšobné tlačce v originálnych farbách. Dajú sa dobre predať, a preto sa na ne upriamili falšovatelia. Prvé sa zjavili falzá skúšobných tlačcí zo slovenskej emisie KNIEŽATÁ, a to 80h a 1.30 (katalóg Synek-Zika č. 111 a 112) a nasledovali 25h a 50h TATRANSKÉ III – veľký formát (katalóg Synek-Zika č. 119 a 121). Veľkosť papiera týchto neporovaných falšovaných skúšobných tlačcí je rozličná, ba niektoré sú výrobné aj s lepom. Farba je totožná s originálmi. Predpokladám, že sa neskôr určite zjavia aj iné hodnoty týchto sérií, resp. falzá niektorých ďalších emisií Slovenska. Ceny týchto falšovaných skúšobných tlačcí sa pohybujú od 100–200 Kčs za kus, a to je už pekný peniaz na to, aby ste ho vyhodili. Prosím všetkých vlastníkov takýchto a podobných „výrobkov“ o zapožičanie.

Dr. SVÄTOPLUK ŠABLÁTÚRA

FILATELIE 5/1992 ● 183

OPĀT SA VESELO FALŠUJE (2)

Ako som už v minulom čísle zberateľom oznámil, opäť sa začína veselo falšovať. Minule som Vás oboznámil s falzami skúšobných tlačí známok Slovenska. Dnes by som vás chcel oboznámiť s ďalšou „bohumiľou“ činnosťou falzátorov – vybrali si odvetvie, ktoré sa u zberateľov teší veľkému záujmu: oblačiam. Z praxe poznáme, že existujú dva druhy oblačí, a to strojové a hárkové – tie novovyrobené sú pravdepodobne niečo medzi tým, no v každom prípade sú falošné.

Touto výrobou sa dnes u nás zaoberá niekoľko falzátor-ských dielní a ich výrobky sú kvalitatívne rôznorodé, od výrobkov, povedal by som, slušnej kvality, až po výrobky vyložené primitívne. Žiaľ, nemám možnosť ponúknuť na vyobrazenie všetky takéto falzá. Najviac sa zjavujú falzá známok Slovenska, a to Hlinka, novinové známky III. vydania, a populárne sú aj jednotlivé hodnoty zo série KNIEZATÁ a takisto zo série TATRANSKÉ III. Na priložených obrázkoch si môžete prezrieť tak celkové, ako aj polovičné oblačie. Farba oblačí je rovnaká ako pri origináloch. Možno sa stretnúť aj s oblačiami série MURGAŠ 60h a 1.20 a iných. Ceny týchto výrobkov sa pohybujú od 50 do 100 Kčs – vyhodíť takúto sumu za výrobky falzi-fikátorov sa mi zdajú privysoké, nemyslíte?

Dr. SVATOPLUK ŠABLATÚRA

Šablatura S.: Opäť sa veselo falšuje (2); Filatelie 1992, strana 247.

Opäť sa veselo falšuje (3)

V minulom roku som začal od zberateľov, ale najmä od vystavovateľov, dostávať na odskúšanie známkové materiály, ktoré sú veľmi hľadané a pre filatelistov veľmi zaujímavé – dvojtláče. Vyskytujú sa sporadicky a pravé dvojtláče sú pomerne vzácne. Ceny sú oveľa vyššie ako pri oblačiach a čiernotlačiach. Falzátori sa nezľakli ťažkostí a do svojej oblasti zaradili aj túto falzátor-skú kategóriu. Ich výroba, pochopiteľne, nie je taká jednoduchá ako pri spomínaných oblačiach, potrebuje to znalosti z oblasti chémie, a najmä zručnosť. Po prvý raz som mal možnosť prezrieť si niekoľko balíkových ústrižkov, na ktorých boli známky 50 h TGM (príručka číslo 414) – známky mali dvojtláč. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že je všetko v poriadku, ale pri podrobnejšom štúdiu som zistil, že známky boli síce pravé, no druhá tlač bola už falošná. Treba povedať, že tieto falzá sú vyrobené profesionálne, veľmi ľahko uvedú do omylu aj skúseného zberateľa. Ich ceny sa pohybujú medzi 100–200 Kčs za kus. No nezostalo iba pri dvojtláčoch TGM – začali sa zjavovať aj iné, napríklad dvojtláče 10 h Tatranských (Slovensko). Aj tu je na prvý pohľad všetko v poriadku, ale pri bližšom štúdiu zis-

time niekoľko chýb tejto dvojtláče, ktoré nechcem bližšie vysvetľovať, aby som neporadil falzátorom, ako by sa týmto chybám nabudúce vyhli. Teda pozor pred kúpou takýchto známkových materiálov, radšej sa poraďte so znalcom.

Dr. SVATOPLUK ŠABLATÚRA

Šablatura S.: Opäť sa veselo falšuje (3); Filatelie 1992, strana 281.

Opäť se veselo falšuje (4)

Bolo to asi pred tromi rokmi, keď som si na bratislavskej burze kúpil niekoľko čiernotlačí. Boli pomerne lacné – reku, sú pekné, dokonca vo štvorbloku, tak sa mi hodia na doplnenie tých, ktoré už mám. Až doma, keď som si ich pozeral cez lupu, sa mi zazdalo, že tu niečo nehrá. Nebola to knihtaľč, ktorou boli originály vytlačené. Podobalo sa to ovsetu – no ani ten to nebol. A tak som si to prezeral niekoľko večerov, až som zistil, ako falzátor vyrábala tieto falzá.

Zberatelia vedia, že čiernotlače sa pohybujú v cene okolo 10 – 15 Kčs za kus a nemá zmysel ich falšovať. Dovtedy to nikomu nezišlo na um. No má to svoju logiku. Dnešný zberateľ a vystavovateľ si dá tzv. lepšie známky odskúšať u znalcov, aby si bol istý, že v exponáte sú iba pravé známky a nie falošné. Pri cenových reláciách známkových materiálov okolo 10–20 Kčs sa známky neskúšajú – komu by zišlo na um takéto lacné známky falšovať.

A tu vyhrala logika falzátor: ak vyrobí drahé známky, dostane ich znalec a zistí, že sú to falzá, a to by bolo zle. Treba preto falšovať lacné známkové materiály, ktoré nik nepoše znalcovi, a všetko je v suchu. Obrat síce nebude taký veľký, ale bude to bezpečnejšie.

Po čase som opäť z výberu kúpil takéto falzá, aby som si doplnil svoju zbierku fálz, a keď som dostal avízo od známych, ktorým som o svojom objave povedal, zistil som, že falzátorovi narástli krídla a začal vyrábať vo veľkom. A tak vás môžem oboznámiť s partiou fálz, ktoré som získal – sú to hodnoty čs. emisí Hradčany, Oslobodená republika

a Holubica. Možno to nie sú všetky, ktoré falzátorská dielňa vyrobila – no myslím, že ako ukážka to zberateľom postačí. Teda pozor, ani lacné známkové materiály nemusia byť pravé! Budem rád, ak mi oznámite vaše skúsenosti, prípadne mi pošlete na ukážku vaše „nákupky“ takýchto výrobkov. Dr. SVÄTOPLUK ŠABLATÚRA

Šablátúra S.: Opäť sa veselo falšuje (4); Filatelie 1992, strany 395 (viz prechodná stránka) a 396.

OPĀŤ SA VESELO FALŠUJE! (5.) (OTVORENÝ DOPIS)

Vážený pán Buryška, Pardubice

Vážený pán kolega!

Prepáčte, že Vás obťažujem týmto listom, no ako ste sa pravdepodobne dočítali, v minulých číslach Filatelie som písal o novodobých falzách. Ide o falzá, ktoré ste ponúkali vo svojich výberových zošitkoch.

Po prvý raz som sa stretol s falzami, o ktorých som písal, ešte roku 1987, keď som na bratislavskej burze kúpil čiernotlačie známok Holubica, Oslobodenej republiky a Hradčian. Keďže tieto materiály boli relatívne lacné (a mne ani vo sne nenapadlo, že by mohlo ísť o falzá!) tak som si ich niekoľko kúpil. Mám vo zvyku, keď prídem z burzy domov, že si kúpené materiály roztriedim a pozorne prezriem. Pri prezeraní týchto čiernotlačí som zistil, že s nimi nie je všetko v poriadku – zistil som, že ide o falzá, a to falzá kvalitné. Keď som o nejaký čas opäť kúpil ďalšie falzá z tejto oblasti (štvorblok 100h OR, ktorý sa len tak ľahko nevidí), dovolil som si Vám napísať v tom zmysle, že mám o takéto čiernotlače záujem. Z Vašej odpovede som sa dozvedel, že zatiaľ požadované známkové materiály nemáte a niečo v tom zmysle, že ide o materiály, ktoré ste získali kúpou nejakej partie.

Časom som zabudol na túto epizódu z bratislavskej burzy. No v minulom roku som dostal na skúšanie z rozličných miest republiky falzá, o ktorých píšem v ďalších článkoch – boli to oblačie a skusné tlačie slovenských známok. Dostal som ich na skúšanie dosť na to, aby som prišiel k názoru, že ide o skúsenú falzátorsku dielňu, ktorá zaplavuje zberateľov falošnými materiálmi – niekedy falzami zlými, nekvalitnými, inokedy zasa falzami, dá sa povedať, kvalitnými.

Ako mi oznámili zberatelia, ktorí mali záujem o odsúšanie kúpených materiálov, všetky tieto falza vraj kúpili od Vás. Zväčša ich žiadosť o odsúšanie obsahovala aj prosbu, aby som tieto materiály, ak nebudú pravé, neoznačil ako falzá, aby majiteľ nemal námietky prevziať ich späť. Pravdepodobne sa Vám všetky tieto materiály vrátili späť, iba v jednom prípade, po odsúšení, ste materiály nechceli prevziať a žiadali ste o atest. Vyhovel som zberateľovi, ktorý tieto materiály od Vás kúpil, a vyhotovil som na ne tri atesty.

Prvý z nich má číslo 5/1992 a je vyhotovený 28. 1. 1992

– jeho text znie: „Vyobrazené skusné tlačie známok Slovenského štátu – čísl. katalogu Synek – Zika 111 a 112 (80 h a 1,30 zo série KNIEŽATÁ); 119 a 121 (25 h a 50 h zo série TATRANSKÉ III – veľký formát) sú celkové FALZÁ. Na žiadosť majiteľa som ako FALZÁ neoznačil.“ V spodnej časti atestu sú vyobrazené falzá, o ktorých píšem vo FILATELII č. 5/1992, str. 183.

Druhý z nich má číslo 6/1992 a je takisto vyhotovený 28. 1. 1992 – jeho text znie: „Vyobrazené oblačie na známkach Slovenského štátu čísla kat. Synek–Zika 48 (zo série TATRANSKÉ s pr. dole – dvojpásik – dvarazy); 110 a 112 (70 h a 1,30 zo série KNIEŽATÁ); novínové NV 28 (10 h zo série NOVINOVÉ III – dvojpásik); NV 29 (15 h zo série NOVINOVÉ III – dvojpásik) a NV 31 (50 h zo série NOVINOVÉ III) sú FALZÁ oblačí – známky sú pravé. Na žiadosť majiteľa som ako FALZÁ neoznačil.“ V spodnej časti atestu je vyobrazených 11 fálz, z ktorých časť bola uverejnená vo FILATELII č. 6/1992, str. 247 – žiaľ časť obrázkov je v časopise vytlačená obrátene! Tretí atest má číslo 7/1992 a je tiež vyhotovený 28. 1. 1992 – a jeho text znie: „Vyobrazené známky Slovenského štátu 10 h TATRANSKÉ – vodorovný dvojpásik s pravým horným rohom pr. dole (katalog Synek–Zika č. 48) – dvojtlač: známky sú pravé, druhá tlač, ktorá má pôsobiť dojem dvojtlače je FALZUM. Na žiadosť majiteľa som ako FALZUM neoznačil.“ V spodnej časti je vyobrazené opísané falzum.

Som presvedčený, že tieto známkové materiály ste kúpili takisto v nejakej partii a vo vedomí, že je všetko v poriadku, ste ich ponúkli na predaj. Toto sa môže stať komukoľvek, no chcel by som Vás požiadať, aby sme ako zberatelia spoločnými silami bojovali proti tým, ktorí vyrábajú a rozširujú falza medzi zberateľmi. Falzá sú pre filateliu a zberateľov choroba, ktorú treba zlikvidovať, poškozujú zberateľov nielen po stránke finančnej, ale aj morálnej, ak sa dostanú napríklad z nevedomosti na výstavu a potom je ich expozit diskvalifikovaný. Bolo by prospešné pre našu spoločnú vec – zbieranie známok – keby ste si spomenuli na meno toho, od koho ste spomínané materiály kúpili, odkiaľ sa tento materiál rozširuje, aby sme mohli proti takému človeku zasiahnuť. Pre našu spoločnú vec – zberateľskú záľubu – ponúkam Vám ako aj ostatným zberateľom, ktorí majú vo svojich zbierkach podobné falošné materiály, bezplatné odsúšanie všetkých takýchto pochybných materiálov, aby ste nemuseli riskovať, že Vás niekto bude obviňovať z rozširovania takýchto materiálov.

Ostávam s priateľským pozdravom JUDr. S. ŠABLATÚRA

Šablátúra S.: Opäť sa veselo falšuje (5) (Otvorený dopis); Filatelie 1992, strany 477 a 478.

OPĚT SE VESELE FALŠUJE (odpověď na otevřený dopis)

Vážený pane doktore,
domnívám se, že je mojí povinností Vám veřejně odpovědět na
Váš dopis ve *Filatellii* 12/92.

Vzhledem k mému klesajícímu zájmu o filatelii, kdy v sou-
časné době dojdou na burzu minimálně, výběry nezasílám a na
čtení *Filatellie* není kdy, jsem se dozvěděl o Vašem článku až
na upozornění mých známých.

Nejprve ke známkám ČSR I. Vaše konstatování k této ob-
lasti je zcela v pořádku, včetně mojí odpovědi. Vzpomínám si
však, že mne po Vašem dopise pouze zaujal Váš zájem
o známky, které pro takového filatelistu a znalce, jako jste Vy,
jsou jistě banalitou. Nikdy jste však neupozornil na to, že se
jedná o falza. Jak sám píšete, až po pěti letech tuto skuteč-
nost publikujete.

Nyní ke známkám Slovenska. Zdroj a způsob nabytí Vám

privátně sdělují souběžně s odesláním tohoto dopisu do re-
dakce. Nedomnívám se, že je s ním nutné podrobně se-
znamovat čtenáře. Lze předpokládat, že výroba byla prove-
dena v SRN. Plně však potvrzují Vaše konstatování, že je
nutné kupovat známky zkoušené, byť se jedná o položky nižší
ceny. Důvěra v pravost může vést až k situaci, kdy jsem tyto
známky nabídl do aukce jedné firmě na Slovensko, tedy do
země jejich vzniku a místa exponovaného sběratelského
zájmu. Až Vaše atesty, které jsem zprostředkovaně plně hradil
já, mne utvrdily v názoru pouze jednoho sběratele, že se jedná
o falza. Po obdržení Vašich atestů jsem známky ihned založil
a jsou Vám k dispozici.

Vážený pane doktore, na závěr mohu pouze konstatovat, že
je škoda, že jsme se nespojili, ať již písemně, nebo osobně,
dříve. Domnívám se, že zveřejněním v odborném tisku se
zdroj těchto známek bude zjišťovat pravděpodobně velmi ne-
snadno.

S přátelským pozdravem

J. BURYŠKA

Buryška J.: *Opět se vesele falšuje (odpověď na otevřený dopis)*; *Filatellie* 1993, strana 120.

Poznámka redakce: Některé příspěvky byly oproti originálu zařazeny tak, aby jejich vyobrazení vyšlo přehledněji.